KLÍČOVÉ TÉMA[1]
Článek 14
Vězni a diskriminace

(Naposledy aktualizováno: 31/08/2025)

Úvod

Diskriminací v souvislosti s vězněním se Soud zabýval ze dvou různých hledisek. Soud na jedné straně přezkoumával případy tvrzené diskriminace z důvodu, že je osoba vězněm jako aspektu osobního postavení, včetně případů tvrzené diskriminace různých druhů osob zbavených svobody. Na straně druhé prověřoval řadu případů v souvislosti s vězněním, které se týkaly diskriminace z různých důvodů.

Postavení vězně jako důvod diskriminace

- Postavení vězně je druhem osobního postavení a pro účely článku 14 odpovídá „jinému postavení“ (*Stummer proti Rakousku* [velký senát], 2011, § 90; *P.C. proti Irsku*, 2022, § 80 a odkazy v něm uvedené);
- Zadržování osoby ve vazební věznici rovněž spadá pod pojem „jiné postavení“ podle článku 14 Úmluvy (*Chaldayev proti Rusku*, 2019, § 72, CZE);
- Z hlediska práva na respektování soukromého a rodinného života jsou osoby ve výkonu vazby v obdobném postavení jako odsouzení vězni (*Laduna proti Slovensku*, 2011, § 58; *Varnas proti Litvě*, 2013, § 114, CZE; *Chaldayev proti Rusku*, 2019, § 75, CZE). Naproti tomu se odsouzení vězni nepovažují za osoby ve stejném nebo obdobném postavení jako osoby ve výkonu vazby, pokud jde o vyplácení starobních důchodů (*P.C. proti Irsku*, 2022, § 87–92; viz též § 81–86, ohledně srovnání situace odsouzeného vězně a osoby zadržované za účelem léčby duševní choroby).

Významné příklady

- *Stummer proti Rakousku* [velký senát], 2011: nezohlednění práce vykonávané ve vězení do výpočtu nároku na důchod;
- *Clift proti Spojenému království*, 2010: rozdíly v procesních požadavcích na podmíněné propuštění v závislosti na délce trestu; a
- Rozdílné zacházení s osobami ve výkonu vazby ve srovnání s odsouzenými vězni, pokud jde o právo na návštěvy (*Laduna proti Slovensku*, 2011; *Chaldayev proti Rusku*, 2019, CZE; *Vool a Toomik proti Estonsku*, 2022, CZE) a pokud jde o intimní návštěvy manželů/manželek (*Varnas proti Litvě*, 2013, CZE);

[1] Vypracováno kanceláří Soudu. Pro Soud není závazné.

Původní text je použit se souhlasem Rady Evropy a Evropského soudu pro lidská práva. Tento překlad, včetně doplnění odkazů na české překlady rozhodnutí nebo jejich shrnutí, byl pořízen Ministerstvem spravedlnosti České republiky na základě dohody s Radou Evropy a Evropským soudem pro lidská práva a je výhradní odpovědností Ministerstva spravedlnosti České republiky.

Norway grants

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

- *P.C. proti Irsku*, 2022: nevyplácení starobního důchodu po dobu výkonu trestu odnětí svobody;
- *Stott proti Spojenému království*,, 2023: rozdílné zacházení v přiznávání možnosti předčasného propuštění mezi stěžovatelem a ostatními vězni odsouzenými k jinému režimu trestu.

Diskriminace v souvislosti s vězněním

- *Khamtokhu and Aksenchik proti Rusku* [velký senát], 2017: vynětí žen z možnosti uložení trestu odnětí svobody na doživotí;
- *Petrov proti Bulharsku*, 2008: nemožnost vězně telefonovat družce, protože nebyli sezdáni;
- *Rangelov proti Německu*, 2012: odmítnutí sociální terapie nebo zmírnění podmínek vazby z důvodu cizí státní příslušnosti stěžovatele;
- *X proti Turecku*, 2012, CZE: úplná izolace homosexuálního vězně po dobu více než osmi měsíců údajně z důvodu ochrany před spoluvězni;
- *Martzaklis a ostatní proti Řecku*, 2015: špatné fyzické a hygienické podmínky HIV pozitivních vězňů bez odpovídající léčby ve vězeňském psychiatrickém oddělení;
- *Alexandru Enache proti Rumunsku*, 2017: odklad výkonu trestu odnětí svobody pro matky, ale nikoli pro otce malých dětí, CZE;
- *Aleksandr Aleksandrov proti Rusku*, 2018: odmítnutí uložit trest nespojený s odnětím svobody v důsledku místa bydliště stěžovatele;
- *Ēcis proti Lotyšsku*, 2019, CZE: plošný zákaz přerušení výkonu trestu pro vězněné muže v uzavřených věznicích;
- *Dikaiou a ostatní proti Řecku*, 2020: umístění vězňů trpících HIV/AIDS do společné cely v rámci vězeňského oddělení, na kterém jsou umístěni i běžní vězni.
- *Bechi proti Rumunsku*, 2024: Umístění HIV pozitivního vězně do oddělené části vězeňské nemocnice bez možnosti kontaktu s ostatními vězni nebo výkonu jakékoli práce.

Ostatní odkazy

Průvodce judikaturou:

- Průvodce právy vězňů

Ostatní klíčová témata:

- Zdravotní péče ve vězení (Práva vězňů), CZE

Ostatní:

- Handbook on European non–discrimination law („Příručka evropského antidiskriminačního práva“) vydání z roku 2018 vydané Soudem a Agenturou Evropské unie pro základní práva (FRA)

KLÍČOVÉ ODKAZY NA JUDIKATURU

Zásadní případy:

- *Stummer proti Rakousku* [velký senát], č. 37452/02, 7. července 2011 (neporušení článku 14 ve spojení s článkem 1 Protokolu č. 1);
- *Khamtokhu a Aksenchik proti Rusku* [velký senát], č. 60367/08 a 961/11, 24. ledna 2017 (neporušení článku 14 ve spojení s článkem 5).

Ostatní případy:

- *Petrov proti Bulharsku*, č. 15197/02, 22. května 2008 (porušení článku 14 ve spojení s článkem 8);
- *Clift proti Spojenému království*, č. 7205/07, 13. července 2010 (porušení článku 14 ve spojení s článkem 5);
- *Laduna proti Slovensku*, č. 31827/02, 13. prosince 2011 (porušení článku 14 ve spojení s článkem 8);
- *Rangelov proti Německu*, č. 5123/07, 22. března 2012 (porušení článku 14 ve spojení s článkem 5);
- *X proti Turecku*, č. 24626/09, 9. října 2012 (porušení článku 3 a článku 14 ve spojení s článkem 3);

  CZE
- *Varnas proti Litvě*, č. 42615/06, 9. července 2013 (porušení článku 14 ve spojení s článkem 8);

  CZE
- *Martzaklis a ostatní proti Řecku*, č. 20378/13, 9. července 2015 (porušení článku 3 a článku 14 ve spojení s článkem 3);
- *Alexandru Enache proti Rumunsku*, Č. 16986/12, 3. října 2017 (neporušení článku 14 ve spojení s článkem 8);

  CZE
- *Aleksandr Aleksandrov proti Rusku*, č. 14431/06, 27. března 2018 (porušení článku 14 ve spojení s článkem 5);
- *Ēcis proti Lotyšsku*, č. 12879/09, 10. ledna 2019 (porušení článku 14 ve spojení s článkem 8);

  CZE
- *Chaldayev proti Rusku*, č. 33172/16, 28. května 2019 (porušení článku 8 a článku 14 ve spojení s článkem 8);

  CZE
- *Dikaiou a ostatní proti Řecku*, č. 77457/13, 16. července 2020 (neporušení článku 3; neporušení článku 3 ve spojení s článkem 14);
- *Vool a Toomik proti Estonsku*, č. 7613/18 a 12222/18, 29. března 2022 (porušení článku 14 ve spojení s článkem 8);

  CZE
- *P.C. proti Irsku*, č. 26922/19, 1. září 2022 (neporušení článku 14 ve spojení s článkem 1 Protokolu č. 1);

- *Stott proti Spojenému království*, č. 26104/19, 31. října 2023 (neporušení článku 14 ve spojení s článkem 5);
- *Bechi proti Rumunsku*, č. 45709/20, 25. června 2024 (neporušení článku 3 ve spojení s článkem 14).